

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 120 Lei pe an. — Pentru America 150 Lei (abia 75 cenți) pe an, trimiși prin cec de bancă foli la Orăștie

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Câteva icoane

dela Congresul de delegați ai studențimii române ținut la Iași.

Unde s'a ținut Congresul.

Cum am arătat în numărul trecut al foii noastre, guvernul a porocumplită vânatoare după studenți. Li urmărește în tot ceea ce punându-le piedeci neînchipuite, să le înăbușe glasul, și nu se este nici să-i lovească cu baionasta ostașului român. Toate acestea pentru-că inimoși tineri, văzând spăstia spre care se duce viitoarea neamului, vor să oprească încă timp prăbușirea.

Congresul dela Iași al delegațiilor studențimii, fiind oprit, ca și dela Cluj, — studenții au trebuit să-l țină împotriva voinței conducătorilor țării.

Ziua I. a Congresului, s'a ținut la Universitate, unde studenții au trebuit să pătrundă cu puterea.

Ziua a doua și-au ținut sfatul la „năstirea Cetățuia” de la Iași, în sala fostului Divan (Sfat) domnesc, de pe vremea țarilor Moldovei.

Ziua a treia s'au strâns delegații să pădure din comuna Galata, lângă Iași, peste tot locul fiind străjii de poliție și chiar de armată.

Ziua a patra și cea din urmă, s'au adăpostit și au sfătuit în vechea casă domnească a Domnului Ghica-Vodă din Iași, unde au fost primiți cu dragoste de stăpânul ei de-acum, dl C. Ghica.

Hotărârile luate.

Stătuindu-se astfel, tot în alt loc, și nu li-se știe locul de adunare, congresiștii s'au înțeles asupra tuturor lucrurilor și durerilor studenților. Și au hotărât cele ce urmează:

1. Măsurarea mai departe a luptei lor culturale, deoarece pedeaparte nu au îndeplinit nici una din cererile lor, nici din făgădueli făcute (căminuri, și a.), și de-altă parte li-s'a mai pus în față greu și rușinos în gât prin „Regulament Universitar”, prin care se oprește ori-ce mișcare și inițiativă culturală și națională, ca să se păstreze libertatea lor de studenți. Aceasta e cea mai de căpetenie cerere a lor. Și nu se putea să nu se lupte, să primească înfrângerea și să se întoarcă la toamnă în Univer-

sități alături de Jidani, cu capul plecat, cu nădejdea zdrobită și cu lanțurile la mâni, puse de inșiși părinții lor — vitregi.

Dintre celelalte hotărâri luate, spicim doar câteva, mai mult grăitoare:

Congresul s'a ridicat împotriva asupririi fraților Români din Macedonia și din Banatul sârbesc, cerând stăpînitorilor țării, să întrebuinteze și ei față de Sârbii, Grecii și Bulgarii din România, aceleași arme aspre, pe care le-au folosit acești vecini ai noștri, închizînd toate școlile și bisericile Românilor de peste Dunăre!

Delegații au mai hotărât că primesc pentru viitor ca uniformă (haină de sărbătoare) costumele naționale românești din deosebitele ținuturi. Cînd dară în viitor, se vor înfățișa studenții împreună la vre-o sărbătoare de-a lor, ori la una națională, vor purta costumul țărănilor ai căror fii sunt. — Duiosă și frumoasă faptă, care ea singură ne desvelește atît de bine sufletul îndreptat spre popor, al studențimii noastre de astăzi.

Rugăciunea și parastasul dela Mitropolie.

Congresul fiind isprăvit, studenții au hotărât să meargă și să mulțumească lui Dumnezeu de paza sub care i-a avut, cerîndu-i sprijinul pentru ducerea la îndeplinire a celor hotărâte. Totodată s'a ținut din nou parastasul pentru studenții morți în război, de astă-dată în biserică, nu afară în praful străzii, deoarece guvernul, rușinat se pare de ceea-ce făcuse, a trimis poruncă nouă, ca să se deschidă, acum la sfîrșit, studenților calea spre altar...

Marea Catedrală a Mitropoliei nu mai văzuse de mult timp atîta lume ca în această Duminică trecută.

Acest parastas, a fost slujit de însuși Vicarul Mitropoliei, Arhiepiscopul Cosma Botoșeanu (ca un fel de împăcare a studenților și cerere de iertare pentru marea greșală de mai înainte, cînd li-s'au închis porțile bisericii).

— După acest părăsta, înalții prelați împreună cu toți cei de față se îndreptară spre mormântul Sfintei Paraschiva, care se află într'un colț în biserică și, ca străbătuți de un fior dumnezeiesc, toți cei de față căzură în genunchi și, cu sufletele grele, credincioșii ascultară acastul rostit de arhieru: „pentru

„biruința studențimii creștine asupra „dușmanilor lui Christos și ai neamului românesc!;

„și pentru apărarea bisericii creștine împotriva silniciei celor fără „de lege”.

Și astfel se încheie, în Casa Domnului, în genunchi, congresul studenților apărători ai bisericii și neamului românesc împotriva „silniciei celor fără de lege” și a urgiei „dușmanilor lui Christos”, — cum atît de frumos se spunea în sfînta rugăciune „pentru biruința studențimii creștine”.

Marea adunare cetățenească din Iași.

În după amiaza aceleiași zile, Duminică 26 August, s'a ținut în sala „Bejan” din Iași, o mare întrunire cetățenească, pentru apărarea drepturilor nesocotite ale studențimii, și pentru ridicarea glasului împotriva faptei nesocotite, de a se fi închis porțile Sfintei Mitropolii dinnaintea studențimii dreptcredincioase. În fața unei săli pline și înflăcărare, au vorbit profesori universitari (dl A. C. Cuza, președintele „Legii Apărării Naționale Creștine”, care conchemase adunarea), apoi studenți dela fiecare universitate, Generalul Tarnovschi, meseriași, industriași și alți cetățeni, înfierînd cu toții pașii guvernului care a fost în stare a lua astfel de măsuri fără rost, asuprind studențimea română iubitoare de țară și nesocotind primejdia de moarte a jidovimii, care amenință să ne dărâme țara.

S'au trimis telegrame Regelui, guvernului, o moșime (scrisoare) către țară, și s'a hotărât ducerea aprigă a luptei pentru izbăvirea neamului de primejdia jidovească, cu rîndurile strânse ale tuturor bunilor români, gata de jertfă adevărată.

Sărbările Vlaicu — amânate.

Despărțămîntul Orăștie hotărîse, ca la 13 Sept. a. c. fiind împlinirea alor 10 ani dela moartea lui Aurel Vlaicu, această dată să fie sărbată prin punerea unei plăci (table) de pomenire pe casa lui Vlaicu din Bințiuși și ridicarea unei monument pe locul unde a căzut, lângă Cămpina.

Conducerea Despărțămîntului vestește, că din lipsa de timp pentru pregătirea celor trebuitoare, cum și din lipsa de mijloace îndestulătoare pentru a face placa și Monu-

mentul, — sărbările plănuite se amână pentru vara anului viitor 1924. — De părerea aceasta a fost și Inspectoratul General al Aeronauticii (al mișcărilor cu aeroplan) a cărui sfat și spijin s'a cerut și s'a promis bucuros pentru vara viitoare.

„Asociațiunea”

marele așezămînt cultural dela Sibiu, și-a ținut adunarea generală anuală la Sîntămărie și a doua zi, în orașul Timișoara.

Ca la toate adunările de acest fel ale „Asociațiunii” în trecut, așa și acum a venit lume multă la adunare, au venit cărțurari din toate părțile țării, atrași cît de dragul culturii pe care o slujește Asociațiunea, cît de alegerea de Președinte ce avea să se facă aci. Oamenilor cu judecata așezată, senină, le face griji împrejurarea, că politica de partid și-a cam vîrit codița și în Asociațiune, — lucru ce nu s'a pomenit în viața vechiului nostru așezămînt cultural nici odată. Asociațiunea a fost totdeauna a noastră, a tuturor Românilor.

Anul trecut s'a ivit pornirea de a se aduna oamenii în jurul candidatului la președinție, cam după fața politică a lui... Și asta a stîrnit îndată patimi, ură, aprindere, așa ca la alegerile politice, — încît nu s'a putut face alegerea și s'a lăsat pe anul de față. În acest an încă s'au încercat încrucișeri mute de săbii politice, coperite încâtva de ochii lumii mari, dar văzute de ori-ce ochiu limpede. Iar partidul ori partidele ce s'au simțit mai slabe, s'au retras din luptă și au lăsat pe candidatul ce avea lumea cea mai multă pe partea lui: așa a fost ales, cu „aclamare” (fără votare, ci cu glasurile tuturor) ca Președinte dl Vasile Goldiș.

Trecutul de om al culturii, pe care dl Goldiș îl are, trebuia să facă pe oameni a-l alege la acest post de cirmaciul al Asociațiunii, fie că era național, ori țărănist, ori iorgist, ori liberal chiar, — căci e foarte potrivit pentru acel loc. Și noi rugăm poporul românesc dela noi, de ori-ce partid politic s'ar ținea el, — să nici nu întrebe că președintele ori slujitorii Asociațiunii de ce „partid politic” sunt?, căci ei acolo nu sunt decît slujitorii al culturii naționale românești, și ca pe atari privindu-i, să

asculte cu drag îndemnul și chemările lor.

— A fost un punct foarte frumos al sărbătorilor dela Timișoara, producția celor 21 de coruri țărănești bănățene și aradane, cari au cântat de minune înălțător de suflet sub conducerea măestrului I. Vidu din Lugoj. S'au împărțit mai multe premii între cele mai alese.

Seara o trupă teatrală din Cluj, a jucat foarte bine „Scrisoarea Perdută” alui Caragiale.

Primejdie de războiu între Italia și Grecia.

Bandiți greci au ucis întreagă Misiune militară italiană ce era în cale de slujbă pe pământ grecesc. — Italia a cerut Greciei împlinirea unor forme umilitoare. Grecia neprimind, Italia a luat măsuri războinice.

Fiind a se stabili granița între Grecia și Albania, în comisia de statorire a graniței, era și o misiune (comisie) militară italiană, fiindcă Italia e vecină Greciei având interese în Albania. Comisia sta dintr'un General, un Colonel-medic, un Locotenent, un scriitor și un șofer (care mână automobilul comisiei).

Gazetele grecești mereu ațâtau pe cetitori împotriva Italianilor, că nu lasă să se taie granița așa de adânc în Albania, cum ar dori ei, Grecii.

Intr'o zi dela începutul săptămânii trecute, pe când comisiile (greacă, italiană, albaneză) se întorceau dela lucru, comisia greacă și albaneză a trecut înainte, cea italiană venea în urmă. Ajungând într'o pădure deasă, după trecerea comisiei grecești și albaneze, faptuitorii necunoscuți au răsturnat în drum un arbore (un lemn mare), care a silit automobilul italian a se opri în fața lui.

Atunci din desigurul pădurei îndată începură a pocni zeci de focuri de armă asupra celor din automobil. Aceia au sărit din mașină ca să se apere, dar n'au avut răgaz, ploaia de gloanțe i-a culcat unul după altul la pământ! A fost ucis și generalul, și colonelul și locotenentul și ajutoarele lor! Unul în automobil, ceialalt în jurul lui, în drum și în fuga spre pădure.

Mizerabila faptă a aprins așa de tare pe Italiani, că guvernul lui Mussolini a cerut celui grec lucruri de-a dreptul umilitoare, ca pedepsă a Greciei pentru crima fiilor săi mișel. A cerut ca capii armatei grecești să meargă să-și ceară iertare la Legațiunea italiană din Atena; toți membri guvernului să meargă în biserică catolică din Atena la slujba de îngropare a celor uciși; când morții vor fi duși la vaporul italian care să-i ducă acasă, o divizie de flotă (armată de corăbii) grecești să-și pună pe catarg steagul italian și să tragă 21 salve de

tunuri în semn de închinare nainte celor uciși; pe țarm, armata să dea onoruri militare (salutare cu armele) celor morți; cei vinovați să fie negreșit prinși și judecați la moarte; Grecia să plătească în 5 zile 50 milioane lire italiene în aur pentru familiile celor uciși.

Grecii au văzut în asta o prea mare umilire a lor și au spus că nu pot primi întru toate aceste cereri.

Italia a tras sabia, a trimis flota (armata de vase de război) să cuprindă izulele grecești Corfu, Samos și Creta.

Grecia s'a plâns la Liga Națiunilor, cerându-i scut. Italia nu ia în samă sfaturile ori întreprinderile nimănui. Am fost batjocorită, zice ea, îmi voi lua răsbunarea!

Anglia și Franța însă sunt de părere că Italia merge prea departe în voința de a umili pe Grecia și a-și întinde stăpânirea peste hotare nouă, — și ci-că ele se împotrivesc la aceasta.

Primejdia unei nouă încercări, — care ar încurajia pe mulți din cei nemulțumiți cu stările de azi a țării, e mare. Lumea privește cu încordare la ce va urma!

— Când s'au apropiat de inzulă Corfu, vasele de război italiene au aruncat o ploaie de granate asupra orașului, omorând vre-o 15 persoane și rănind pe foarte multe altele.

În toată Grecia din pricina asta e febră mare.

Guvernul grecesc a vestit stare de război în toată țara. El face desnădăjduită pregătiri de apărare.

— Călătorii unui vas venit din apele grecești, spun că au văzut flota italiană (armată de corăbii) apropiindu-se de intrarea în portul capitalei grecești Atena!

— Anglia a dat de știre că va trimite o flotă puternică engleză în Marea Adriatică, dacă Italia nu se va supune hotărârilor dela Liga Națiunilor. Se va pune pe mare între țările certate și nu va îngădui un război între ele.

— Italia a răspuns că nu primește întreprinderea nimănui!

Despre Albania se scrie, că adună oști la hotarele Greciei.

Bulgaria ci-că adună și ea oști la hotare.

Grecia a vestit că se va apăra cu toată desnădejdea!

Unele — altele.

Mare ciorobor evreesc în Cluj.

Duminecă în 26 Aug. s'a deschis și s'a ținut în Cluj un mare sîat (congres) al Evreilor sioniști din România.

Începând cu vorbirea de deschidere și urmând cu celelalte, aproape toate au cuprins amenințări la adresa statului român!

Unul zicea că precum toți „marii aliați” ai României (Anglia, Franța și celelalte) fac tot ce pot pentru biruința străduințelor Sioniștilor (a celor ce vor reînvierea unui stat național evreesc,

după ființa căruia mor toți „aliații”), — așa și România trebuie să înțeleagă și să respecteze (să cinstească foarte) străduințele sioniștilor din Ardeal și din toată țara! Cu alte cuvinte: când un Evreu „sionist” nu vrea să plece din țară, ci trăind aici face tot ce face pentru a ajuta pe cealaltă țară, căci aceea e țara inimii lui, statul Român să se facă luntre și punte spre a-l ajuta ca să ajute pe aceea!

— Altul, din Cluj, arată că guvernul român pune pedeci școlilor confesionale jidovești (înțelege că guvernul nu-i lasă să aibă până-i lumea Licee evrești cu limba de învățatură maghiară în România, ci le spune: ori învățați în limba voastră, cea jidovească, ori în limba statului, care e cea românească!) și atrage luarea aminte a sindriului, că să nu treacă ușor peste aceste arătări, — căci asta înseamnă a pune pedeci înaintării în învățatură a poroditelor evrești.

Au trimis telegramă de supunere Regelui și una de alipire Marelui Rabi din Palestina! Puteau trimite numai asta din urmă, căci cealaltă e numai o minciună ca să înșele lumea.

Și așa au cernut în ciur țara și lucrurile din ea, iubiiții nostri „chocetățeni” evrei la Cluj.

Și pe cine ai văzut purtători de cuvânt în sindriul lor? Pe jupun Kastrener, redactor la... „Schwäbische Volkspresse” din Timișoara și pe jupun Dr. Szűz, mare sionist aci și mare „patriot” maghiar (?) încolo în viața lui.

Și nenorociții Șvabi cari se adapă la luminile gazetei „Foaia poporului Șvăbesc” (Schwäbische Volkspresse), cred că un frate al lor le da hrana sufletească de toate zilele, — pe când dumnealui în congresul sionist se vede că cine mi-i!

Și așa-s peste tot locul. În Timișoara ca redactori la „Schwäbische Volkspresse”, îi fericesc pe Șvabi, în Cluj la „Keleti Ujság” fericesc pe Unguri, în București la „Adevărul”, „Dimineața”, „Lupta”, „Pressa” și „Aurora” fericesc la Români...

Doamne, vei deschide odată ochii creștinilor noștri a-și vedea prietini și dușmanii?!

Din viața Partidelor.

„Partidul Poporului”, al dlui general Averescu, face sforțări pentru a-și întări organizațiile prin țară. În acest scop a hotărât să țină în luna asta alui Septembrie, două mari adunări, una în Ardeal, alta în Basarabia. Cea din Ardeal va avea loc la 10 Septembrie în Oradea-Mare, sala cinematografului „Dorian”. Va veni însuși generalul la această întrunire. Cei credincioși dsale vor să-l sărbătorească din acel prilej, și să întărească legăturile partidului în acele părți.

A doua întrunire mai mare, va fi plănuitul „Congres” al Partidului în Chișinău (Basarabia), la 27—29 Septembrie. Va lua parte însuși generalul cu tot marele stat major politic al partidului său.

„Partidul Țărănesc”, a cărui șef din București porniseră

cu Dr. Lupu în frunte, să atragă poporul român din Ardeal și Bănat sub steagurile fără colori (internationale) ale dlui Dr. Lupu, — a vestit după adunarea din Albaulia, Teiuș, Cioara și Vinț, — că și-a terminat (sfârșit) încercările de organizare în Ardeal. Cu alte cuvinte înceată a mai încerca, după-ce a văzut că poporul nostru e cu mult mai deștept, decât să nu înțeleagă, că fărîmîțarea sa în atâtea partide (național, averescan, liberal, țărănist, socialist și mai știe Dzeu ce încă), în loc să-i fie de ve'un bine, are să-i fie de cel mai mare rău. Poporul nostru înțelege, că e mai bine a sta aproape tot (dacă nu se poate chiar tot) într'un partid, căci așa cuvântul conducătorilor săi mai multă greutate va avea acolo unde se va ridica. Acest lucru l'au înțeles țărăniștii Drului Lupu din adunările convocate în Bănat și Ardeal, unde au avut prea puținii ascultători și și mai puținii următori. Și de aceea, după ce au tras câteva plezne partidului național și mai ales celui Liberal (despre care la Albaulia au spus lucruri foarte urite), — și-au băgat sabia în teacă și s'au întors la vetre, în vechiul Regat. Era de prevăzut că așa va fi, — căci frații de dincolo venind aici, nu știu vorbi poporului nostru, ci cred că e destul să injure stașnic la conducătorii lui cei de demult, pentru ca toți să se întoarcă și să-i urmeze pe ei, pe cari nu i-au mai văzut! Urmarea e — pe care o văzură și frunțașii țărăniști veniți în cap cu Lupu...

SCRISORI.

Făget-ul cere Școală Medie.

Opidul cu peste 3000 locuitori, Făget, din județul Caraș-Severin, având numai școli primare, și fiind loc spre care trag în chip firesc comunele de pe valea Begheului și a Murășului, între orașele Deva, Lugoj și Lipova, — cere să i-se dea și lui un Gimnaziu (cu 4 clase), care ar fi un mare bine pentru numărul Români din Făget și pentru comunele fruntașe din jur. Cererii, înaintate în numele multor părinți și a frunțașilor de prin comunele ținutului, pe dl inv. dir. Udrescu, i s'a răspuns, că nu-s mijloace (bani) și nu-s profesori. Dar comunele din acest ținut ar ajuta ele înseși cu bun ajutor material, numai să-și aibă Gimnaziul lor aci la îndemână.

Profesori încă s'ar găsi. Casă potrivită încă este. Numai o hotărâre a Ministeriului școlilor lipsește. Românii făgețeni stăruie și pe această cale ca Ministeriul Instrucțiunii să hotărască înființarea Gimnaziului și deschiderea clasei I încă în toamna asta, — ceea-ce ar ridica mult mândria Românilor de aici și ar mai scădea îngâmfașia streinilor, cari se țin și azi foarte pe sus față de neamul și statul românesc pe cari îl cred slab! Astfel de șezeminte culturale dau avânt lor

NOUȚĂȚI

Noroc prea mare la copii... Ioana lui Ion Albu, muncitor la fabrica din Cugir, a născut în 2 Sept. *trei copii*: doi fidei și o fată, — toți trei sănătoși, mama asemenea trecută cu bine peste rara întâmplare de naștere întreită. Și-s toți 3 ca niște șerpi de luți, — ne spunea femeea ce a venit să ne vestească. Aceiași părinți au mai avut 6 copii, dintre cari li-au murit în toamna trecută trei. Acum li-a trimis „norocul” lor alți 3 de-odată în locul celor răposăți.

Părinții sunt oameni foarte săraci, abia-și duc viața de pe o zi pe alta.

Inimile bune cari înțeleg greu vieții unor muncitori cu astfel de familie, și în deosebi starea unei mame sărace, care are să îngrijească și lăpteze trei copii de-odată, — ar face faptă plăcută lui Dzeu, să le trimită ceva ajutoare din prilejul nașterii celor 3 copii ai lor.

În alte țări o așa familie ar primi premiu dela stat. Aici ar putea fi trimis un copilăș ori și doi, institutului de copii mici din Cluj. Pân'atunci oamenii buni din Cugir să grijească ca mama să se hrănească bine, ca să poată lăpta pe cei 3 copiii.

— În Orăștie s'a început, de redacția noastră, o colecție. Am și trimis un prim-ajutor de 200 Lei.

Moarte. Maria Herlean. Moga văduvă de notar, mama unei numeroase și însemnate familii din com. Vinerea (jud. Hunedoarei), a răposat în 4 Septembrie a. c. în Vinerea, în etate de 71 de ani. Se înmormântează azi Joi în 6 Sept., fiind plânsă de cei 8 fii și fiice ale sale: Alexandru (Primarul orașului Orăștie), Teodor, Aurel, Mariți, Elena, Emilia, Livia și Octavia, de 2 surori, de 3 nurori și 2 gineri, și de numeroase alte rude. Odihnească-o Dzeu cu drepții săi.

Înaintări la Judecătoria de ocol Orăștie: Primoficialii: Nicolae Josan dela judecătoria din loc, a fost înaintat la Director de birou clasa VIII. gradația I; Izidor Hajnal la Director de birou clasa VIII. gradația II. și Oficialul Hugo Schiebel Primoficial clasa IX. gradația II.

Cu 7 ani la Școală. După rânduile vechi ungurești, copiii erau obligați a merge la școală după împlinirea anului al 6-lea de vîrstă. E însă deplin dovedit, că fiind încă copilul la acea vîrstă prea crud, prea plăpând, începând de atunci a-i încorda crerul cu învățatură adesea destul de grea, te-ai trezit că copilul, când e măricel, ajuns în Liceu ori altă școală asemănătoare, e oarecum obosit de viață, nervos, (nesuferitor cu cei din jurul său, supărăcios pentru ori-

ce tică-mică), — și asta e semn că școala, care l'a chemat și prea tiner și l'a încărcat și cu prea multe lecții grele, — i-a zdrobit sistemul nervos și, în loc să deie vieții un tînăr sănătos, zdravăn, voios, senin, îi dă un om pe jumătate ruinat, bolnăvicios, urcios cu cei din jurul lui...

De aceea aflăm că stăpînirea română a făcut, încă demult, lucru foarte cuminte, hotărînd că copiii pot fi primiți în școală numai după împlinirea alor 7 ani de vîrstă, nu cu 6 cum era la noi. Părinții cari își vreau cu înțelepciune binele copiilor lor, să nu-i silească a merge mai tineri, că numai rău le fac.

Ușurarea învățaturii în Liceu. Tot pentru cuvintele arătate mai sus, că Liceele prea cereau mult dela elevi, încât îi zdrobeau cu lecțiile multe și grele și cu ținerea lor în școală 6-7 ore pe zi, — Ministerul Școalelor (a cărui conducători Dr. Anghelescu, e doctor, medic, și prețuiește răul ce se face sănătății tinerimei prin marea încărcare și încordare), — a hotărât, că din toamna asta începînd, în școlile medii (Licee și școale asemănătoare) tinerii să fie ținuți numai 4 ciasuri pe zi la lecții, iar materialul ce au de învățat, să fie împușinat potrivit orele de învățămînt. Lucru foarte, cuminte.

Om înghițit de o mașină de treerat. Cetiin în „Lumea și Țara” din Cluj următoarea întâmplare grozavă: De mai multe zile, pe hotarul de apus al comunei Inuc (jud. Cojocna), lucrează o mașină de treerat. Într-o zi la prînz mașina fiind oprită, toți oamenii cari lucrau au plecat să prânzească în sat. La mașină nu a rămas decât păzitorul Kovaci Pișta Ianoș în vîrstă de 17 ani. Păzitorului făcîndu-i-se somn, s'a urcat pe niște snopi cari se aflau pe mașină și s'a culcat. După vre-o oră, mecanicul garnituri, care se cam grăbea, s'a înapoiat la mașină punînd-o din nou în lucrare. Mașina pornind păzitorul care se afla sus adormit a intrat împreună cu snopii în gura mașinei.

Mecanicul aruncîndu-și ochii la gura pe unde ies grăunțele, a văzut cu groază că acestea sunt muiate în sînge. Dîndu-și seama că s'a întîmplat o nenorocire, a oprit mașina și căutînd în ea a găsit trupul nenorocitului păzitor grozav zdrobit. Dînd alarma, la fața locului a sosit șeful postului de jandarmi, care a deschis o cercetare, în cursul căreia mecanicul a spus, că el nici nu s'a gândit că păzitorul s'ar fi putut culca în acel loc și că din pricina sgomotului mașinei nu poate ști, dacă nenorocitul a strigat după ajutor sau nu.

Pentru ajutorarea personalului Armatei, din activitate sau rezervă, la

greul traiului de azi, Ministerul de război a hotărît înființarea unei Mari Cooperative militare, pentru care s'a votat o lege anume. Scopul e, a procura familiilor militarilor înscrisi ca membri, pe prețurile cele mai joase, lucrurile de hrană și îmbrăcăminte.

Toți ofițerii, activi sau în rezervă, penzionarii, reangajații activi sau penzionari, funcționarii civili ai armatei, văduvele și orfanii minori, — sunt poțitiți a se înscrie la această. Cooperativă, pentru binele lor. Trebuie să iscălească cel puțin 10 acții de câte 25 Lei (de tot 250 Lei). Amănunte dau Cercurile de recrutare mai apropiate.

O nouă înșelare a țărănilor. Nu la noi în Ardeal, ci în vechiul Regat unde țărăni cetind prea puțini foli, nu prea știu cum stau trebile prin lume și țară, și așa pot fi mai ușor înșelați de către mișei. Iată ce au iscodit un soiu nou de înșelători:

În București și în alte orașe ale Regatului mulți bancheri și speculanți cu bani, au cumpărat sume uriașe de mărci germane (banii nemțești), nainte cu luni de zile, aflîndu-le atunci ca foarte ieftine, așa de ieftine cum credeau că nu pot să ajungă mai ieftine. Căpătat un milion de Mărci cu 180-200 Lei.

De atunci mărcile s'au prăbușit și mai tare și au ajuns de se dau azi cu 50-60 Lei milionul. Speculanții cari le-au luat cu 180-200 Lei milionul, se vād păgubiți grozav, chiar ruinați dacă, au luat multe milioane de acestea.

Ce s'au gândit, ce să facă? Haid la sate, că țărăni nu știu multe și doar îi încălțăm pe ei cu — paguba noastră! Și s'au aruncat roiori de speculanți asupra satelor, spunînd țărănilor: „Aveți prilej ca nici odată, de a vă îmbogăți! Uite, banii nemțești, banii Germaniei celei care mare a fost și iară va fi mare, — au scăzut din întâmplare așa de tare, că capeți un milion de mărci pentru numai 200 de Lei! Mai jos acești bani nu pot scădea, ba vin știri chiar despre începerea urcării lor în preț. Cumpărați-vă cât mai mulți mărci, căci acelea într'un an vor fi de 2, de 3 ori de scumpe ca azi, și ai dobîndit de 2-3 ori bani în ele! E o nimica toată să-ți iei un milion, două, de mărci. Și ca mîne ești bogat, cu cheltuală puținal.

Și au găsit ușor — crezători cari să cadă în cursa lacomiei ce li-o întind acești înșelători, — aproape toți cu perciunți pe la urechi. — Și ei au scăpat de Mărcile pe care daseră 200 Lei pentru milion, și azi ar căpăta abia 50-60. Perd acum țărăni păcăliți.

Cetiți: „PROTOCOALELE ÎNTELEPTILOR SIONULUI”

dacă vreți să vă înțelepțiți asupra uriașului plan după care Evreii vor să-și supună loru-și toate popoarele de pe glob! — Prețul 35 Lei, la „Libertatea”, Orăștie.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultați în ORĂȘTIE Plața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Punere de dantură. (884) 8-12

șii (comunei) și mai ales su-
or românești. De ce întârzie
uirea lor? Un Făgeșan.

Din Pricaz.

Redactor! În seara de Sân-
rie, mai mulți studenți din co-
ajutați de câțiva colegi ai lor
Orăștie, ne-au făcut plăcerea
o producție poporală după un
gram destul de bogat și bine
Străduitorii tineri s'au produs
putut ei mai bine. În numele
icii ortodoxe din loc aduc mul-
atât acestor tineri, cât și
ce au luat parte și dintre cari
au dăruit, peste taxa de intrare,
sume frumușele ca suprasol-
adunându-se numai din aces-
sume de Lei 430. Afară de a-
proprietarul Iosif Ivașcu a
invitățile pe cheltuiiale se și
cînă muzicanților, ușurându-
asta mult cheltuielile. S'au
at de tot 3772 Lei, rămânînd
cibil un venit curat de Lei 2
mii.

producției destul de reușite, i-a
joc în sala prea mică și
tă a școlaei. Imbulzala, atât
producție cât și la joc, era de-
ptul supărăcioasă, dar poate
ajunge a avea o sală mai în-
oare cu vremea. — Și pân'a-
mulțumiri celor ce au oște-
au jertfit, avînd atîta cât s'a
avea.

R. P.

Din Bozovici.

Sfințirea „Casei-Culturale”. —
Bozovici, 28 Aug. 1923.

Redactor! Ziua marelui bi-
dela Mărășești s'a sărbat și
muna noastră Bozovici (jud.
Severin) cu evlavia și pompa
tă, prin slujbă în biserica gr.
română. Indată după sfînta
a urmat, tot ca o înălțare a
zei zile, sfințirea „Casei
turale Naționale”, în care
vârșit și sărbătorirea însași a
scumpe nouă, în legătură cu
rea localului.

ora 5. d. a. avut apoi loc o
producție a celor 3 coruri,
comune: Dalboșeț, Pri-
și Bozovici. Corul din
șeț era condus de harnicul
iriginte Spăusta, cel din Pri-
de zelosul său conducător Bo-
a, iar cel din Bozovici de
nostru Ilie Ruva. Cele trei
s'au întrecut unul pe altul
tări de Vidu, Paulian și Vel-
făcînd la fel, multă cinste
lor și pricepuților lor diriginți.

umea ce le-a ascultat, i-a răs-
pe cântăreși și pe diriginții
cu bogate aplauze.

în partea Asociației Corurilor
Bănat, a luat parte dl profesor
Timișoara Ioan Superceanu.

ărintele Biholu a ținut vorbi-
sărbătorească, care a fost ai-
sărbătorească.

ost această zi de 19 August
drată zi de înălțare sufletească,
străfire și de bucurie pentru
Români de pe Valea-Almă-

Unul din cei de față.

ȘTIRI ȘCOLARE.

Dela liceul

„A. Vlaicu“ Orăștie.

Toți elevii cari doresc să fie înscriși în clasa I. de liceu trebuie să înalțeze o cerere către Direcțiunea liceului conform modelului de mai jos, până la 15 Septembrie st. n.

Modelul cererei:

Domn. . . . Director. . . .

Rog a înregistra pentru examenul de înscriere în clasa I. pe elev. . . . născut în anul. . . . ziua. . . . în comuna. . . . plasa. . . . județul. . . . fiu al dlui. . . . pentru care scop prezint aci alăturate următoarele acte.

Actul de naștere, actul de vaccinare; Certificatul de absolvire a claselor primare; Cererea de dispensă de taxă cu. . . anexe obligându-mă a mă supune tuturor îndatoririlor ce-mi impune regulamentul școlar față de școală și având ca corespondent pe dnul a. . . . aci iscălit, pentru acceptarea îndatoririlor legale.

Părinte sau tutore. . . Domiciliat. . . Corespondent . . . Domiciliat. . . Elevul

Corespondent elevii Interni pun pe Rectorul Internatului, cei externi numele gazdei sau al părinților.

Fiecare elev prezintă și certificatul de absolvire al cursului primar. Fără acest certificat nici un elev nu poate fi înscris și nici nu se poate prezenta la examenul de admitere în clasa I.

Toți elevii claselor II—VIII. asemenea vor prezenta la înscriere cerere conform modelului.

Toate cererile vor fi timbrate legal.

Anexele elevilor primii în Internat, dacă s'au alăturat actele respective la cererea pentru Internat, se vor culege și preda respectivilor la prezentare.

Cererile de înscriere sunt necondiționate de lipsă, conform dispozițiilor noului regulament.

Inscrierile pentru toate clasele încep cu 15 Septembrie și durează până incl. 21 Sept. st. n.

Cererile sosite după 21 Sept. nu se vor mai lua în considerare.

Ce privește termenul tuturor felurilor de examene în Septembrie, precum și primirea elevilor în Internat, sunt a se cetii și conform acestora, Nrii din Libertatea Nr. 32 din 9 August și 35 din 30 August.

Referitor la uniformă se observă următoarele:

1. Fiecare elev îndată la începerea lecțiilor își va procura chiptul prescris, apoi Nrul de înmatriculare și literile inițiale ale liceului, cari se vor purta conform indicațiilor ce se vor da.

Costumul uniformă se va procura după ce Comitetul școlar va putea contracta pentru o confecționare bună, solidă, și în condiții convenabile sub toate rapoartele.

De pe acum putem asigura pe toți cei interesați, că uniforma pentru băieți mai mici nu va costa mai mult de 1100 Lei, iar pentru cei mari 1200—1250 Lei.

În 22 și 23 Septembrie se întâmplă schimbul și cumpărarea cărților sub controlul Domnilor diriginți de clasă.

Direct. liceului „A. Vlaicu“ Orăștie.

*

În atențiunea părinților cu copil de școală.

1. **Recensământul** (numărarea, cercetarea) copiilor în vârstă de școală, în urma îndrumărilor Ministerului Școlilor, decurge în întreg județul. Toți părinții și tutorii sunt datorii a face solilor cari umblă dela casa la casă, arătări adevărate, ca să nu cadă în pedeapsă. Până la 1 Octombrie a. c. trebuie să se termine lucrările.

2. **Noul an școlar**, începe la toate școlile primare (poporale), la grădinițele (zilele) de copii, la școlile de repelliție și la cele de ucenicii, în 15

Septembrie, iar lecțiile vor începe în 22 Septembrie, Duminică, în 23 Sept. se va ține slujbă Dzeiască în biserică, urmată de o vorbire potrivită poporului.

3. **Inscrierile** durează până în 22 Septembrie. În clasa I primară — se vor putea înscrie copii, cari la 1 Septembrie a. c. au împlinit 7 ani. Scutire de 1/2 de an mai puțin, dacă direcțiunea școlii, iar scutire de 1 an, la nici un caz sub 6 ani, dacă revizorul școlar județean.

Copil în vârstă de 3—6 ani împliniți, sunt obligați a se înscrie la **grădinițele de copii**. Părinții ori tutorii acestor copii, cari nu vor împlini această cerință, vor fi pedepsiți.

De la Școala Medie de fete. Examenul de corigență se ține în anul acesta Sâmbătă, 15 Sept. și examenul de diferență Luni, 17 Sept.

Cursurile încep Sâmbătă, 22 Sept. ora 8 dimineața când se sărbătorește și deschiderea anului școlar.

Școala primară urbană de fete din Orăștie face cunoscut, că înscrierile în 21 Septembrie. Fiecare fete ce vreau să urmeze la Liceu, și alte școli „medii“, sunt primită acolo numai având Certificat (atestat) școlar că au terminat bine clasa a IV-a primară și dând un examen anume pe absolvire, părinții cu fete să grăbească a le înscrie la această școală, care pregătește pe fete anume pentru acel examen, dându-le și Certificatele bune de trecut în Liceu sau alte școli „medii“.

Școala Medie de fete din Zlatna face cunoscut, că cererile de primire în cl. I. trebuiesc înaintate până la 14 Septembrie, subscrise de părinți sau tutorii și alăturând certificatul de naștere, de vaccinare (altoire), dela școală, și obligația părintelui față de cerințele școlii. Vârsta: 11 ani împliniți. Dacă vor fi prea multe cereri, se face examene de primire în 19 Sept. și se primesc cele mai bune. Examenele de corigență în 20 Sept. La înscriere se plătesc: 50 Lei pentru înscriere, 50 Lei didacticu și 3 Lei pentru Societatea de lectură. Cele bune și sărace pot fi scutite de taxe înaintând tot până la 14 Septembrie cererea însoțită de adeverință dela primărie că părinții sunt lipsiți. — Inscruerile pentru cl. II. III. IV. se fac între 15—21. Sept.

Poșta Redacției.

Dsale A. M. în Timișoara. Ne place inima ce pui în ce scrii. Așa stă bine unui tinăr român. — „Albumul Vlaicu“ se trimite numai după primirea banilor, căci rambursul e cu spese de prisos. Trimite și Dta pentru cărțile ce dorești a avea dela noi, și-ți vor merge îndată. Cărți de rugăciuni cere la o Librărie românească când mergi la oraș.

Dsale Eugen Blidariu, Jdioara. Ți-am trimis scrisoare închisă în chestia cărticelelor ce se află la noi. Nu ai primit-o? că răspus la ea nu ne-a venit.

Dsale P. Clepan în F. S'au luat măsuri să vi se scrie adresa fără greșală. Ați trimis 25 Lei pe anul de față. Foile vă vin din April, așadar cu 2 luni (cu 10 Lei) mai puțin ca pe un an. Aveți de plătit dară 50 Lei, 25 ați trimis, 25 mai sunt a se trimite și adausul de 10 Lei pe lunile astea scumpite.

Caut pentru cumpărare, sau închiriere, casă cu grădină lângă râu, să aibă cel puțin 2 camere.

(931) 1—1 Dr. Victor Popu. Orăștie.

Casă de vânzare.

În Orăștie, strada Lungă, Nr. 25, e de vânzare o casă stând din 3 odji, cu tot ce trebuie lângă casă și cu grădină mare. A se informa în casă la:

Nicolae Țipan
(930) 1—1 Str. Lungă, Orăștie.

De vânzare

din cauza mutării din oraș: Un plano (cavir) mare, o oglindă de salon, un orologiu de perete, și felurite obiecte mărunte, — la dna Kess, strada G. Barișiu, Orăștie.
(932) 1—1

De vânzare.

Subsemnatul are o batoză de treerat, doba 720 mm. cu sinuri, cu motor de benzină 6 H. P. în stare bună. Se poate vedea în funcțiune:

Nicolae Țipan
1—1 (929) Orăștie, stradă lungă.

Motor puternic,

bun la moară, 6—7 H. P. stabil, aproape nou, — e de vânzare. Adresa la foaie. 1—4

Pentru onor. dame!

Aduc la cunoștința on. dame din loc și jur, că mi-au sosit:

cele mai nouă modele de pălării de iarnă!

Cu distinsă stimă:

Török Bálintné, modistă
Orăștie, peste drum de tipografia „Libertatea“.

(936) 1—4

O mașină de îmblătit Nr. 6

cu foc (aburi) sistem M. A. V. ce merge trasă de locomobilul său, se află de vânzare la subsemnatul, ca tot ce trebuie la mașina de treier, curele de pele țere și noi.

George David
(925) 3—3 Lipova, Str. A. Iancu, 963

Primesc să fac

viza pe pasapoarte,

pentru ori-care țară. — Primesc și însărcinarea de a procura pasapoarte, atât în țară, cât și în străinătate.
(908) 4—5

Henric Molnar
Orăștie, str. Mihai Viteazu 38.

Garnitura de treerat

cu locomobil Dröbler de abor, de 4 puteri, cu batoza de 100 cm., în stare bună, cu toate cele ce se în de ea, — e de vânzare cu preț moderat, la:

GEORGE PRAȚA,
(919) 4— în Barabanț, p. Albănița.

Târgul de săptămână în Geoagiu-de-jos

atât pentru vite cât și pentru marfă se va ține regulat în toată *Jolia*. (800) 14—10

Vând casele foste a lui Ben- meister Rudi și grădina, pentru locuri de casă. Str. Timarilor Nr. 2 Orăștie. (921) 3—2

Vânzare! Una mașină de îmblătit cu motor de 10 P. H., batoză de 1000 mm. fabricat Hofher Shrantz, completă, la subscrieul:

Bela Rapolti
(636) 1—3 Orăștie, Piață Nr. 38.

Benzină ușoară și grea, Petrol și oleiuri de uns pentru mașini și automobile, — vând în cantități mari și în mic!

La cerere, împrumut batoze pe termen scurt, având a mi-se înapoia franco în 3 zile după primire. Se depune însă cauție pentru ele. Expedare zilnică, fără întârziere, din stația Sebeșul-Săseșel. Depozitul FĂRCAȘIU Sebeșul-Săseșel (jud. Sibiu).

FERDINAND STERN

PRĂVĂLIE DE MODĂ, ORĂȘTIE

Mi-au sosit în alegere mare: haine bărbătești de toamnă și de iarnă, pardesouri și paltoane; — costume pentru dame, stoffe de mantale și haine, — flanele, barchete. — În stoffe împletite, alegere mare de: costume, haine, sweatere; sweatere de săniat (rodli) pentru domni și dame; ciorapi de dame, de domni și de copii; mănuși, — și tot felul de articli de modă pentru domni și dame.

Ghete (păpuei) de tot felul, se găsesc permanent în magazinul meu.

Alegere mare în pălării-Piehler veritabile.

(933) 1—3

Cu stimă:

FERDINAND STERN

Prăvălie de modă, Orăștie, Str. Regală, 14.